

Iskolapadból a Ráday Könyvtárába

Beszélgetés Szalay Gréta Lillával

Ha valakiről portré készül, az többségében azt feltételezi, hogy évtizedes pályafutás, több kitüntetés és szakmai elismerés áll mögötte. Ezek birtokában hivatása példaértékű művelőjeként összegez. Jól tudjuk azonban, hogy az elkötelezettség és a hozzáértés nemcsak az évek számával mérhető. Miközben a tapasztalat és a rálátás az idővel gyarapszik, a friss szemlélet és a fiatalos lelkesedés a pálya elején jobban tetten érhető. Erre példa a Ráday Gyűjtemény könyvtári egységének munkatársa, Szalay Gréta Lilla. Ez az első munkahelye. Jól ismerhetjük az EKE rendezvényeiről, amelyek lelkes résztvevője. Az ez évi nyári találkozó egyik szervezője.

Hogyan lettél egyházi könyvtáros? A végzettséged indokolta, az érdeklődésed miatt választottad, vagy a véletlennek köszönhetően?

Igazából hosszú események folyamata volt, hogy én egyházi könyvtárba kerültem. 2019-ben másodéves hallgató voltam az ELTE könyvtáros szakán, régi könyves szakirányon. A Ráday Kollégiumban történt tüzeset után a szakirány minden tagja, aki csak tudott, jött segíteni a Könyvtárnak. Köteteket és folyóiratokat válogattunk, segítettünk a pakolásban. Nagy munka volt, viszont sok tapasztalatot adott. Ráadásul volt benne egyfajta „küldetés” jelleg. Tudtuk, hogy fontos, amit csinálunk, hogy jó ügyet szolgálunk. Az, hogy a választott szakunknak köszönhetően részt vehettünk a kár minimalizálásában és a rend helyreállításában, olyan gyakorlati tapasztalatot jelentett, amit nem tudtunk volna az egyetem falai között megszerezni. Olyan volt, mint egy előrehozott gyakornoki program.

Néhány hónappal később megkeresett minket Veres Anna Mária, s feltette a kérdést: hogy folytatnánk-e a munkát a Rádayban mint kollégák? Zelenák Sári évfolyamtársammal éltünk a lehetőséggel, s boldogan jelentkeztünk. Azóta már mindketten az ötödik évünket töltjük a Ráday Könyvtár munkatársaként! Számos területen gyakorlatot szereztünk, miközben kamatoztathatjuk az egyetemen tanultakat.

Milyenek a tapasztalataid, mennyiben más egyházi gyűjteményben dolgozni? Hordoz-e többletet? S vannak-e szerinted speciális kihívások?

Egyetemistaként szinte felfoghatatlan lehetőség volt számomra, hogy ilyen gyorsan és a régi könyves érdeklődésemnek, szakirányú tanulmányaimnak megfelelő helyen találjak munkát. Kezdetben még az egyetem mellett, részmunkaidőben dolgoztam, egészen a mester diploma megszerzéséig.

A Rádayhoz egy olyan különös és intenzív időszakában csatlakoztam, amikor láthattam a ki- és a visszaköltözését, megélhettem az ingázásokat, amikor az olvasószolgálat az MTA KIK épületében az Arany János utcában, a könyvek pedig Törökbálinton voltak, majd a COVID-19 alatti bezártság után végigkövettem a teljes újraindulást is. Ez idő alatt rengeteget tanultam. Szinte minden munkafolyamatba bevontak minket Sárival együtt. Az elején, ha valamiben nem tudtunk döntésre jutni a kollégákkal, akkor a jegyzeteimet bújtam, online tananyagokat kerestem, esetleg írtam a tanáromnak, aki az egyetemen oktatta az adott témát. Szóval bármivel találtam magam szemben, igyekeztem a legjobban helytállni, mertem segítséget kérni, s éreztem is a közvetlen kollégáim támogatását. A velük való jó kapcsolat nagy többletet jelent például!

Ha a gyűjteményed kellene bemutatni, melyek azok a fő jellemzők, amelyeket kiemelnél? Különösen izgalmas, hogy hamarosan Nálatok lesz az EKE nyári konferenciája...

A Ráday Könyvtár – az egyházi gyűjtemények többségéhez hasonlóan – tele van kincsekkel. A számunkra csak Műemlékkönyvtári állomány története hagyományosan I. Ráday Pál idejéig nyúlik vissza.

Fia és – kisebb részben még – unokái által is gyarapított könyvtár gyönyörű példája a barokk könyvművészetnek és a felvilágosodás eszmei áramlatainak.

I. Ráday Gedeon enciklopédikus könyvtárában a korszak, azaz 18. század majd összes jelentős műve megtalálható. Nem volt még olyan téma, amelyhez kapcsolódóan ne találtam volna itt kapcsolódó kötetet. A szakmai rajongás mellett azonban az is fontos, hogy mindenről a látogatók nyelvén szóljunk, ezért is örülök neki, ha tanulhatok erről. Igazából minden érdekel, ami a régi könyves világhoz köthető. Ahogy egyre többet tanulok, egyre jobban megismerem a könyvtárat, helyeit, szokásait és rendezvényeit, sokszor kapom magam azon, hogy bárhol járva arra gondolok: „ezt milyen jól használhatnánk bent”, „ezt az érdekességet legközelebb belefűzőm csoportvezetésbe”, „milyen mutatós ez a plakát, vajon mitől működik ilyen jól, nekünk is lehetne egy a programhoz”. Az évek során egész kis gyűjteményem lett „tapítható” merített papírokból, pergamenből, bőrből, amiket egyre többször használok fel a csoportfoglalkozásokon. Legközelebb a történeti könyvkötésekhez szeretnék maketteket készíteni, hogy azokat is bemutatthassuk. Sokszor elgondolkodom azon, hogyan tudnánk még több emberhez eljuttatni azoknak a kincseknek a hírét, amelyeket őrzünk. Időről időre betérnek hozzánk olyan látogatók, akik „hallottak rólunk”, és ilyenkor mindig megerősödik bennem, milyen fontos felhívni a figyelmet arra, hogy folyamatosan bővülő könyvtárunk állománya nemcsak megtekinthető, hanem kölcsönözhető is.

A reklám és a marketing világa számomra még új terület, ezért különösen örültem annak a szakmai napnak, amely kifejezetten e témára épült.

Számszerűen a régi könyves állományunk eltörpül a modern gyűjtemény és a periodikák mellett, ugyanakkor nem maradhatnak ki a kiemelésként az iskolai értesítők és jegyzőkönyvek, valamint a különböző nyelvű bibliafordítások gyűjteménye sem. Végül, de nem utolsósorban kiemelném, hogy számomra

a gyűjtemény egyik legizgalmasabb részét a különféle bibliafordítások feldolgozása jelentette. Külön kihívást jelentett a különböző nyelveken megjelent Bibliák pontos és szakszerű bibliográfiái leírásának elkészítése. Számomra ezek képviselik a gyűjtemény izgalmas végpontját. És igen, már nagyon várom az EKE nyári konferenciáját – örömmel készülünk a találkozásra!

Számodra mit jelent az Egyházi Könyvtárak Egyesülése?

A szakmai napokon és az éves konferenciákon mindig olyan személyes és szakmai élményeket szerezhettem, amik nagyon megerősítettek abban, hogy ott vagyok, ahol lennem kell.

Az EKE-n keresztül néhány hónap alatt számtalan más egyházi könyvtárossal és szakemberrel ismerkedhettem meg. Egy fantasztikus közösséggel találkoztam itt, akiktől szintén sok segítséget kaptam. Az EKE-levelezőlistán feltehetem a kérdésemet, de akár személyesen is kérhetek segítséget a tapasztalt kollégáktól.

Kimondottan fiatal vagy. Így még inkább érdekes lehet, hogy mi az, amit Te meghatározónak tartasz az eddigi pályádon? Van-e olyan szakmai eredmény, amire különösen büszke vagy?

Ezzel kapcsolatban még inkább a jövőbe tekintek, hisz nem sok lezárt projekt van még mögöttem. Nehezen emelnék ki bármit is, hisz az állományvédelemtől, a foglalkozások szervezésén át, a tájékoztatásig vagy éppen a feldolgozásig minden munkafolyamatban részt veszek. Minden jól sikerült napot, együttműködéssel létrehozott projektet meghatározónak tartok. Ezekből épül fel az életpálya is, szerintem.

Mégis, eddigi munkám talán legnagyobb élményei közé tartozik, hogy a szakdolgozatom egyik alapjául szolgáló könyvösszeírás – III. Ráday Pál tulajdonában lévő magyar nyelvű könyvek listája – behasonlítását a munkába lépésem után is folytathattam. Szeretném egyszer elkészíteni a listát arról, hogy az összeírásban említett könyvek közül melyek szerepelnek az 1861-es átvételi katalógusban, melyeknek vagyunk ma is őrzői.

Modern állományhoz kapcsolódóan az évek alatt a több mint 400 bibliafordítás feldolgozása az, amire büszke vagyok. Ez a szám töredéke a könyvtárban őrzött bibliafordításoknak, azonban több tucat olyan nyelvvel bővült a kereshető, online katalógusunk, amelyek korábban hiányoztak. Ezt is szeretném folytatni, részletesebb leírásokkal és egyszer majd az összes bibliafordítás tematikus revíziójával.

Ezek után adódik a kérdés, hogy milyen célok mentén tervezed a személyes jövődet?

A Ráday Könyvtárban szinte minden munkafolyamatot együtt végzünk, így sok területen van szükségem még fejlődésre, hisz egyre több dologgal fordulnak hozzám már kollégáim is. Érdeklődésemtől függően mindig megkaptam a lehetőséget és a támogatást a tanulásra. Jelenleg könyvkötő- és papírrestaurátor képzésre járok az MNMKK OSZK szervezésében.

A hároméves képzés során remélem, hogy olyan készségekre és gyakorlatra tehetek szert, amellyel ezek után nem csak könyvtárosként, hanem állományvédelmi szakemberként is segíthetem a könyvtárat. Céлом, hogy az a történelmi, tudásbeli és irodalmi kincs, amit a könyvtár őriz, minél több emberhez eljuthasson, és minél hosszabb ideig megtekinthető legyen.

A fiatalságod mellett, az elhivatottságod és a lendületeséged is inspiráló! Élünk a lehetőséggel, s beszélj arról, hogy szerinted miért érdemes könyvtári szakemberként egyházi gyűjteményben elhelyezkedni!

A folyamatos tanulás és az új kihívások mellett különösen inspiráló számomra, amikor könyvtáros hallgatók érkeznek hozzánk szakmai gyakorlatra. Néhány évvel ezelőtt még én is az ő helyükben voltam: kerestem azokat a lehetőségeket, ahol a tanulmányaim során megszerzett tudást a gyakorlatban is kipróbálhattam. Fontosnak tartom, hogy a hozzánk érkező hallgatók átfogó képet kapjanak a könyvtár működéséről, ezért igyekszünk bevonni őket az aktuális feladatokba és megmutatni számukra a szakma sokszínűségét. Mindig örömmel hallgatom, amikor a tanulmányaikról, terveikről és a pályaválasztásuk motivációiról mesélnek.

Hiszem, hogy az egyházi gyűjteményekben végzett munka különleges lehetőséget kínál: egyszerre kapcsolódik a kulturális örökség megőrzéséhez, a tudományos munkához és egy sajátos szolgálathoz. Ezért is törekszem arra, hogy a nálunk gyakorlatukat töltő könyvtáros hallgatók is felfedezzék ennek a hivatásnak a szépségét és misszióját.

Az interjút készítette

LASKAY ANNA

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Fotó: Bíbor Máté, Füle Tamás, Veres Anna Mária